

Geachte Sophie Wilmès

De Europese Unie kampt met de zwaarste recessie in haar geschiedenis. De beslissing die de Europese leiders vrijdag tijdens de virtuele vergadering van de Europese Raad zullen nemen, zal zeer reële gevolgen hebben voor de levens van miljoenen mensen en voor de toekomst van Europa, die sterk met elkaar zijn verweven.

De Europese leiders staan vrijdag voor een historische keuze. Hoe kunnen ze verhinderen dat een gezondheidscrisis omslaat in een economische en sociale crisis? Zullen ze lessen trekken uit 2008 en kiezen voor een herstel gebaseerd op solidariteit en duurzaamheid, of zullen ze opnieuw kiezen voor harde besparingen en zelfbehoud op korte termijn, wat op lange termijn zou kunnen uitmonden in verdeeldheid?

Na de financiële crisis nam het vertrouwen van de bevolking in de EU in elke lidstaat af. Met vooral een sterke afwijzing in de landen die het hardst werden getroffen door het besparingsbeleid dat banen heeft gekost, de lonen onder neerwaartse druk heeft gezet, en de gezondheidszorg en de openbare diensten zwaar heeft aangetast. We zijn nog niet volledig hersteld van die crisis en we beginnen al de effecten van de nieuwe schok te voelen.

In het eerste trimester van dit jaar kende het BBP van de EU de sterkste daling van de laatste 30 jaar, terwijl het aantal werkende mensen voor het eerst sinds 2013 is afgenomen. Bijna 60 miljoen werknemers werden ontslagen of in tijdelijke werkloosheid gezet. Miljoenen ondernemingen, en met name kmo's, staan op de rand van het faillissement. Hoeveel van deze banen en ondernemingen definitief zullen verdwijnen, hangt af van het politieke antwoord op de crisis.

Daarom moeten de leiders hun steun verlenen aan het voorstel van de Europese Commissie voor de uitrol een herstelfonds van 750 miljard euro, waarvan twee derde zal worden toegekend in de vorm van giften veeleer dan van leningen om geen bijkomende onhoudbare overheidsschuld te genereren. Tegelijk moet er een voldoende ruime nieuwe EU-begroting komen om het hoofd te bieden aan de toekomstige uitdagingen.

Als ze die steun verlenen en die laten volgen door 'slimme' nationale acties gefinancierd met EU-fondsen, kunnen miljoenen banen gered en nieuwe, kwaliteitsvolle jobs gecreëerd worden. De overheidsinvesteringen zouden met een derde toenemen, wat een belangrijke stap in de goede richting is. Dit alles zal gepaard moeten gaan met massale ondersteuning van de binnenlandse economische vraag en de productiviteit, wat enkel mogelijk is via loonsverhogingen die worden afgesproken door vakbonden en werkgevers via collectieve onderhandelingen.

Zoals in 2008 is het voorstel om het geld niet onvoorwaardelijk toe te kennen. Deze keer zouden de voorwaarden draaien rond investeringen in een groene en digitale economie veeleer dan over privatiseringen of de afbouw van collectieve onderhandelingen. Deze voorwaarden zijn een begin, maar er zijn ook investeringen nodig om de jeugdwerkloosheid aan te pakken en de openbare diensten, de gezondheidszorg, het onderwijs en de opleiding te ondersteunen.

Er mag geen geld van de EU naar bedrijven gaan die weigeren met vakbonden te onderhandelen over lonen en arbeidsvoorwaarden of die openbare diensten middelen ontnemen door belastingen te ontwijken en te ontduiken. Bovendien zouden ondernemingen die overheidsgeld krijgen, moeten voorzien in goede banen en op een sociaal rechtvaardige

wijze moeten ijveren voor de verwezenlijking van de klimaatdoelstellingen. Afgezien daarvan moeten werkgevers en vakbonden ook betrokken worden bij het ontwerpen en uitvoeren van nationale herstelplannen.

Het Europees herstelplan bezit het potentieel om eindelijk het vertrouwen in Europa dat de burgers tijdens de laatste crisis zijn verloren, te herstellen door echt een verschil te maken in het leven van werknemers op het moment dat ze dat het meest nodig hebben. Maar niet wanneer het plan louter op papier bestaat en het voor werknemers en bedrijven te laat komt om nog verschil te kunnen maken. Werknemers zullen het hen niet in dank afnemen wanneer hun politieke leiders in eindeloze discussies zouden verzanden over een plan dat hun banen zou kunnen redden.

Het plan krijgt de steun van de meeste lidstaten en van machtige leiders zoals de Franse President Emmanuel Macron en de Duitse bondskanselier Angela Merkel. We roepen de tegenstanders van het plan op om hun verantwoordelijkheid op te nemen. En niet aan te dringen op harde voorwaarden waardoor de sterkst door het coronavirus getroffen nog meer moeten besparen. Deze pandemie werd niet door één land veroorzaakt en geen enkel land moeten alleen instaan voor de gevolgen ervan. Het virus werd niet tegengehouden door grenzen, wat met de recessie net zo zal zijn. In een Europese eengemaakte markt zal een crisis in een deel van Europa de economie van het hele continent verzwakken.

En uiteraard zal een nieuwe lange, economische en sociale crisis voor de EU resulteren in een politieke crisis. Waardoor de Europese cohesie, de democratie en de toekomst van het Europese project op de helling komen te staan. Het herstelplan is de enige manier om ervoor te zorgen dat Europa rechtvaardiger, groener en meer verenigd uit deze moeilijke periode geraakt.

De leiders moeten doen wat goed is om een Europese Unie op te bouwen die burgers, werknemers en ondernemingen beschermt.

Door Luca Visentini, Algemeen Secretaris van het EVV
Laurent Berger, Voorzitter van het EVV